

OGRES ZILIE KALNI

Īpaši aizsargājamā dabas teritorija – dabas parks „Ogres Zilie kalni” – atrodas Ogres novada Ogres pilsētā un Ikšķiles novadā. Teritorijas platība ir 312 ha. Dabas parks „Ogres Zilie kalni” ir pašvaldību īpašumā; teritorijai ir divi īpašnieki: Rīgas pašvaldība (pašvaldības īpašumu apsaimnieko SIA „Rīgas meži”), kas ir īpašnieks tai dabas parka daļai (92% parka platības), kura atrodas Ikšķiles novada teritorijā, un Ogres novada pašvaldība, kuras īpašumā ir 8% parka platības Ogres pilsētas teritorijā.

Dabas parks dibināts 2004. gadā. 2004. gadā „Ogres Zilie kalni” iekļauti arī NATURA 2000 teritoriju tīklā. Aizsardzības statuss noteikts, lai aizsargātu Ogres Zilo kalnu osu grēdu, tai raksturīgās dabas vērtības un īpatnējo ainavu, vienlaikus nodrošinot arī teritorijas rekreācijas un izglītojošo resursu izmantošanu. 2004. gadā izstrādāts šīs potenciālās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Dabas aizsardzības plāns (2004–2010. gadam).

Nozīmīgākās teritorijas dabas vērtības ir Latvijā retais ģeomorfoloģiskais un ģeoloģiskais veidojums – osu grēda ar tai raksturīgo specifisko biotopu un sugu kompozīciju un īpatnējo rekreatīvi augstvērtīgo ainavu.

Parka teritorijā ir konstatēti trīs ES īpaši aizsargājamo biotopu veidi, t.sk viens Latvijā īpaši aizsargājamo biotopu veids, tie ir:

1. skujkoku meži uz osveida reljefa formām;
2. purvaini meži;
3. neskarti augstie purvi.

Dabas parka veģetācija ir floristiski bagāta, floras pamatu veido skujkoku mežu sugas, liels ir gaišajiem osu priežu mežiem raksturīgo augu sugu īpatsvars – 58 sugas. Sugu sarakstā ir 18 īpaši aizsargājamās un retas vaskulāro augu sugas. 14 no tām ir Latvijā īpaši aizsargājamās augu sugas, t.sk. 8 sugas, kurām veidojami mikroliegumi, kā arī 7 sugas, kas Latvijā ir īpaši retas. Dabas parkā konstatētas 6 Latvijā īpaši aizsargājamās putnu sugas un vairākas retu un aizsargājamo kukaiņu sugu dzīvotnes. Salīdzinot ar 2002–2004. gada pētījumu datiem, redzams, ka aizsargājamo meža augu sugu izplatība un skaits nav samazinājies, kas liecina par to noturību teritorijā.

Nozīmīgākās dabas parka sociālekonomiskās vērtības ir lielais rekreācijas potenciāls ainaviski ļoti pievilcīgā teritorijā, kā arī ievērojams dabas izziņas

potenciāls. Rekreācija ir viens no galvenajiem un tradicionāliem dabas parka teritorijas izmantošanas veidiem. Ilgstoši aktuāla problēma ir neorganizētās un stihiskās rekreācijas slodzes, šīm slodzēm nepietiekamā atpūtas infrastruktūra, kā arī nepietiekamā teritorijas uzraudzība. Dabas izziņas iespējas dabas parkā netiek pietiekami izmantotas.

Dabas parka austrumu daļā Ogres pilsētas teritorijā atrodas Valsts nozīmes aizsargājamais pilskalns “Zilais kalns – pilskalns” (Valsts kultūras pieminekļu sarakstā – Nr. 1861, aizsardzībā kopš 1998. gada). Pēc pētnieka Ernesta Brastiņa ziņām 1907. gadā atklātais pilskalns ir ap 60 m garš un 25 m plats, tas izveidots ZRDA virzienā orientētas kalna kaupres augstākajā vietā (relatīvais augstums 27 m), no ZR puses tas bijis norobežots ar grāvi un valni, pretējā pusē pilskalna mala bijusi nostāvināta zemas terases veidā.

AKTIVITĀTES

Apmeklētāju kontingents ir daudzveidīgs. Dabas parkā atpūšas visu vecumu grupu cilvēki, kā arī cilvēki ļoti dažādā fiziskā formā – no personām ar speciālām vajadzībām līdz augstas klases sportistiem. Visvairāk parku apmeklē Ogres pilsētas iedzīvotāji, mazāk – Ikšķiles pilsētas un Ogres tuvākās apkārtnes iedzīvotāji, bet epizodiski – arī citi Ogres novada un Ikšķiles novada iedzīvotāji, kā arī atbraucēji no Rīgas un citiem novadiem (galvenokārt brīvdienās, kā arī piedaloties organizētos sporta pasākumos).

PAVASARĪ

- Meža dzīves - **augu, putnu un ainavu vērošana; Nūjošana; Soļošana; Skriešana; Orientēšanās sports; Kalnu riteņbraukšana; Velobraukšana; Pastaigas pie dabas; Makšķerēšana**

VASARĀ

- Vasarā taku tīkls ir pieejams **nūjotājiem, soļotājiem, velobraucējiem; Individuālajiem skrējējiem.**

- **Kalnu riteņbraukšana** ar MTB divriteņiem. Teritorijas rietumu, dienvidrietumu un vidusdaļā tiek rīkotas sacensības, arī ekstrēmās sacensības, tās organizē biedrība „24h MTB” (tradicionālās 24h kalnu riteņbraukšanas sacensības, ziemas sacensības „Dubļainā sniegpārsla”), kā arī SIA „Velosports” (nakts braucieni ar „Trek” veikalu). Riteņbraucēju takas netiek speciāli koptas un uzturētas, kā arī vienoti marķētas.
- **Skriešana** - skrējēji trenējas un rīko sacensības galvenokārt parka austrumu daļā. Populāri ir regulārie „Zilo kalnu skrējieni”.
- **Atpūta pie ūdens:** peldēšanās Dubkalna karjera ūdenstilpē (Brīvdienās karstā laikā pie ūdens atpūšas ļoti daudz cilvēku, kaut arī pie ūdenstilpes nav nekāda labiekārtojuma) ;
- **Niršana un makšķerēšana** (Dubkalna karjera ūdenstilpē)
- Ļoti pievilcīgās un dažādās ainavas, artikulētais reljefs, meži, t.sk. atpūtai ļoti piemērotie – gaiši priežu meži – lieliska vieta **atpūtai un pastaigām**.
- **Orientēšanās sports.** Visā parka teritorijā notiek regulāri orientieristu treniņi un sacensības, ko organizē orientēšanās klubs „Ogre”.

RUDENĪ

- **Nūjošana; Soļošana; Skriešana; Orientēšanās sports; Kalnu riteņbraukšana; Velobraukšana; Pastaigas pie dabas; Putnu un ainavu vērošana.**

ZIEMĀ

- **Distanču slēpošana.** Augstākajā virsotnē atrodas pilskalns – Zilais kalns, no kura paveras iespaidīgs skats. Osa grēdas ziemeļu nogāzē ir ierīkotas, tiek uzturētas, koptas un marķētas distanču slēpošanas takas – pieci dažāda garuma apli (klasikas, slīdsoļa, veterānu, dāmu, Zilo kalnu aplis), tās pārrauga un apsaimnieko „Ogres slēpotāju klubs”. Šajās takās regulāri slēpo daudz cilvēku, notiek treniņi, tiek organizētas sacensības, kas ir populāras un piesaista daudz dalībnieku (piemēram, 2011. gada janvārī Ogres novada atklātajā čempionātā dažādās vecuma grupās piedalījās 179 dalībnieki). Brīvdienās labos sniega apstākļos uz Ogres Zilajiem kalniem brauc slēpotāji arī no Rīgas, Salaspils un citām vietām. Pateicoties pēdējo gadu labvēlīgajām

ziemām, distanču slēpošana atgūst popularitāti un piesaista aizvien vairāk cilvēku.

- Atklātos koridorus stāvajās nogāzēs neliels cilvēku skaits (lielākoties pusaudži un jaunieši) izmanto **nobraucieniem ar slēpēm un sniega dēļiem**. Bijušajā kvartālstigā 154. meža kvartāla austrumu daļā ir ierīkots neliels paštaisīts sniegadēļu tramlīns.
- **Atpūta uz ledus** – Dubkalna karjera ūdenstilpnēm.